

kom frem i det 19de Aarhundrede ved Grundtvig, er først og fremmest Genopvækkelsen af Hjemstedsfølelsen indenfor Kirken, og det, man har arbejdet videre paa i kirkelig Henseende i de Bevægelser, der er kommet til, er ikke andet end en Videreførelse af det samme. Man har vakt Menighedsbevidstheden og først og fremmest Hjemstedsfølelsen i Kirkehuset; og nu vil man pludselig gøre den danske Menighed, om jeg saa maa sige, hjemløs i sit eget Hus eller i alt Fald sige dette: I har det ikke som eders eget Hjem, nu maa I dele det med andre, Frimenigheder o. s. v., og det er noget, Staten afgør. Det forekommer mig, at den Slags kan man ikke gøre uden at komme paa tværs af den kirkelige Udvikling, der foregaar.

Og naar det ærede Medlem Hr. Kammergaard med stor Ret fremhævede, at der i den danske Statskirke paa et vist Tidspunkt har lydt Forkyndelse, som, jeg vil ikke sige minder direkte om, men som minder noget om det, der er fremme hos Mænd som Rørdam og i alt Fald kunde have samme radikale Form, saa er dette rigtigt, men det var netop paa et Tidspunkt, hvor der ikke var Gnist af Menighedsfølelse i det danske Kirkefolk, heller ikke hos dem, der hyldede positive kristelige Anskuelse. Men nu er det ganske anderledes. Derfor er jeg ganske overbevist om, at Rigsdagen kan bestemme, hvad den vil, den vil tørne imod Menighedsbevidstheden i den danske Folkekirke, hvis man vil angribe den paa dette Punkt; Hjemstedsfølelsen skal man ikke undergrave.

Noget aldeles afgørende med Hensyn til min og mit Partis Stilling overfor dette Lovforslag er det Brud paa det Princip i den Lovgivning, vi hidtil har haft for Folkekirken, som dette betyder. Det betyder jo — det forbavser mig i høj Grad, at der ikke lød noget Ord fra Venstres Ordfører om dette — et Brud, en afgjort Underminering af J. C. Christensens Kirkelove. Jeg forstod saa inderlig godt, at den ærede Ordfører ved det sidste Lovforslags Behandling klagede over, at han blev misforstaaet fra forskellig Side. Han fremsætter i Sandhed Udtalelser, som er af en saadan Art, at man kunde have Lyst til at dunke i Bordet og sige: Hvad mener Venstre egentlig? Vi faar nu disse valne Udtalelser, som kan fortolkes i den ene eller den anden Retning.

Det forekommer mig, at Venstre har Honnør at opretholde her med Hensyn til de kirkelige Love, som blev givet. Det viser sig nu, hvor ringe Forstaaelsen er i

Venstres Rækker. Den Gang vi havde Lovforslaget om den kirkelige Kommission, kom der flere og sagde: Angreb paa J. C. Christensens Kirkelove, det kan vi ikke have! De forstod ikke, at dette var en Sikring, en Videreførelse af Kirkelovene. Nu har vi det, nu kommer disse Angreb, som vil underminere disse Love, og det Ansvar lægger jeg paa Venstres Førere, som stadig væk vil tale om, at de repræsenterer det kirkelige Folk, men som i Virkeligheden ved enhver Lejlighed viser sig som dem, der vil slippe udenom.

Det, der sker ved denne Lov, er en Underminering af det Princip, som blev fastslaaet i J. C. Christensens Love, nemlig at der ikke skal ske noget af denne Art med Benyttelsen af Kirkebygningerne eller overhovedet træffes Bestemmelser over Menighedens, lad os sige, materielle Ejendom eller det, de har Ret over, uden at Menighedsraad, uden at Præst, uden at Biskop er hørt om det. Nu hører vi her, at disse Institutioner, som man med stort Besvær har bygget op, om jeg saa maa sige, som retsligt Grundlag for Menighedens Repræsentation, sættes ganske ud af Spillet. Uden videre væk med det hele, nu er det Kirkeministeren, der enevældigt skal afgøre det!

Dette maa forekomme een højst mærkværdigt, naar man følger en lille Smule med, hvad der sker i Kirkens Liv. I Sommer eller maaske i Forsommeren afholdtes der i Horsens-Eggen ved Juelsminde et Møde, hvor Kirkeministeren mødtes med Ordføreren for det radikale Parti, og efter Referaterne at dømme var der, saa vidt jeg har set, den Gang en ret stærk Divergens, idet der fra den højtærede Kirkeministers Side blev udtalt, at man kan ikke gaa udenom Menighedsraad og Biskop, medens min ærede Modstander i det radikale Parti — som altid viser sig at være en konsekvent Mand, altid Udtryk for det, jeg kalder Byzantinisme, Tvang overfor Kirken — fastholdt dette: Selvfølgelig skal alt afgøres af Ministeren, hvad bryder vi os om Menigheden! Hvis jeg var Minister, skulde jeg nok vise, at jeg afgjorde det!

Nu har altsaa den højtærede Kirkeminister, om jeg saa maa sige, strøget alt dette; nu er Ministeren gaaet over til at binde sin Skude bag det radikale Partis Kirkeopfattelse. Og det forekommer mig, at man mærkede, at ogsaa Venstre var blevet opmærksom paa dette; maaske hænger det sammen med, at Venstre paa saa mange Maader har Lyst til at gnide